

1 4148/2007 ΕΦ ΑΘ ( 451450)

2 8345/2006 ΕΦ ΑΘ ( 444645)

3351/2001 ΕΦ ΑΘ (304500)

ΔΕΕ/2001 (881)

Σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης. Εννοια. Δεν είναι απλή σύμβαση μισθώσεως, αλλά σύνθετη μικτή σύμβαση με στοιχεία συμβάσεως μισθώσεως πράγματος, εντολής, εκχωρήσεως και συμφώνου προαίρεσεως. Εάν ο προμηθευτής εκπλήρωσε την υποχρέωσή του και παρέδωσε το πράγμα, συγχρόνως δε πίστωσε την αγοράστρια εταιρεία με το τίμημα, δεν δικαιούται να υπαναχωρήσει ένεκα καθυστερήσεως καταβολής του τιμήματος, εάν δεν επεφύλαξε υπέρ αυτού δικαίωμα υπαναχωρήσεως. Και τούτο, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι η προς την εκμισθώτρια εταιρεία άσκηση του δικαιώματος υπαναχωρήσεως δεν θα είχε ως αποτέλεσμα την αυτούσια απόδοση του πράγματος, ενόσω αυτή δεν είχε καταγγείλει την σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης και αναλάβει το πράγμα από τον εκμισθωτή.

ΕΦΑΘ 3351/2001

Πρόεδρος: Σ. Κολυβάς, Πρόεδρος Εφετών.

Εισηγητής: Δ. Αρίδας, Εφέτης.

Δικηγόροι: Γ. Ιατρόπουλος, Δ. Φαρμακίδης-Μάρκου.

Απόσπασμα : .....

[...] Με το Ν 1665/1986 "Εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης", όπως ίσχυε πριν την τροποποίησή του με το άρθρο 11 του Ν 2367/1995 και εφαρμόζεται εν προκειμένω, ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι: συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης μπορούν να συνάπτουν ως εκμισθωτές μόνο ανώνυμες εταιρίες που έχουν αποκλειστικό σκοπό τη διενέργεια των εργασιών του άρθρου 1, έχουν συσταθεί κατόπιν ειδικής αδείας της Τράπεζας της Ελλάδος που δημοσιεύεται στο οικείο τεύχος της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως και έχουν καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο που δεν μπορεί να είναι μικρότερο εκείνου που απαιτείται για τη σύσταση ανώνυμων τραπεζικών εταιριών (άρθρο 2 παρ. 1 και 2). Με τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης, η κατά το άρθρο 2 εταιρία υποχρεώνεται να παραχωρεί, έναντι μισθώματος, την χρήση κινητού πράγματος που προορίζεται για την επιχείρηση ή το επάγγελμα του αντισυμβαλλομένου της, παρέχοντάς του συγχρόνως το δικαίωμα είτε να αγοράσει το πράγμα είτε να ανανεώσει τη σύμβαση, οι δε συμβαλλόμενοι έχουν την ευχέρεια να ορίσουν ότι το δικαίωμα αγοράς μπορεί να ασκηθεί και πριν από τη λήξη του χρόνου της μισθώσεως (άρθρο 1 παρ. 1). Η διάρκεια της χρηματοδοτικής μίσθωσης είναι πάντοτε ορισμένη και δεν μπορεί να συμφωνηθεί μικρότερη από τρία έτη (άρθρο 3 παρ. 1), ενώ με το άρθρο 4 παρ. 1 ορίζεται το έγγραφο ως συστατικός τύπος της καταρτίσεώς της.

Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει ότι η σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης συνιστά ουσιαστικά ένα νέο χρηματοδοτικό μηχανισμό, ο οποίος αποσκοπεί στο να αποκτήσει ο μισθωτής τη χρήση κεφαλαιουχικού εξοπλισμού μεγάλης αξίας για το επάγγελμα ή την επιχείρησή του, επιλογής του ιδίου, χωρίς να προβεί στην άμεση εκταμίευση σημαντικών κεφαλαίων για την απόκτησή του, με τη βοήθεια της εκμισθώτριας εταιρίας η οποία, συνήθως, αγοράζει χάριν του μισθωτή το πράγμα, όπως το έχει επιλέξει ο αντισυμβαλλόμενος μισθωτής, καθιστάμενη ουσιαστικά οικονομική κυρία αυτού, χωρίς όμως να έχει το πράγμα στην κατοχή της ή να ενδιαφέρεται να το αποκτήσει, ενόψει του ότι αυτή ενδιαφέρεται μόνο για την επιστροφή του δαπανηθέντος κεφαλαίου πλέον του κέρδους της που λαμβάνει χώρα διὰ του συμφωνηθέντος μισθώματος (Γεωργιάδης, Η Χρηματοδοτική μίσθωση Ν 1665/1986 ΝοΒ 35, 1522, Παπαποστόλου, Ζητήματα από το Ν 1665/1986 για τη χρηματοδοτική μίσθωση

leasing ΝοΒ 36, 1563, ΕφΘεσ 2974/1998 ΕΛΔ 40, 1392, ΕφΠειρ 221/1998 ΕΛΔ 39, 933). Στο βασικό αυτό τύπο της χρηματοδοτικής μίσθωσης, "απλή" σύμβαση leasing σε διάκριση από τη "διεθνή", ο υποψήφιος επαγγελματίας που χρειάζεται για την επιχείρησή ή το επάγγελμά του ορισμένο αγαθό απευθύνεται στον αντίστοιχο επιχειρηματία ή βιομήχανο που εμπορεύεται το προϊόν και διαπραγματεύεται την τιμή, τις τεχνικές προδιαγραφές, τις λεπτομέρειες και ο,τιδήποτε έχει σχέση με το αγαθό αυτό. Στη συνέχεια προσφεύγει στην εταιρία χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) η οποία αγοράζει ή εισάγει το αγαθό που της υπέδειξε ο επιχειρηματίας, καταβάλλοντας το τίμημα. Η εταιρία leasing δίνει εντολή στον προμηθευτή να παραδώσει κατ' ευθείαν το πράγμα στον ενδιαφερόμενο με τον οποίο έχει υπογράψει σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης. Η παραχώρηση της χρήσης του πράγματος γίνεται έναντι μισθώματος, το ποσό του οποίου καθορίζεται με βάση το κεφάλαιο που διαθέτει η εκμισθώτρια εταιρία για την απόκτηση του πράγματος επί πλέον τόκους, προμήθειες και κέρδος της εταιρίας. Είναι δε το μίσθωμα έτσι υπολογισμένο ώστε στο τέλος του συμβατικού χρόνου να έχει καλυφθεί το σύνολο των εξόδων και το κέρδος της εταιρίας (Γεωργιάδης, ό.π., ΕφΘεσ 2974/1998, ό.π.).

Από τις ίδιες διατάξεις προκύπτει ακόμη, ότι η σύμβαση leasing δεν είναι απλή σύμβαση μισθώσεως πράγματος (άρθρα 574, 618 του ΑΚ), αλλά αποτελεί μία σύνθετη ή μικτή σύμβαση, η οποία περιέχει στοιχεία: α) της σύμβασης μισθώσεως πράγματος, παραλλαγμένης όμως σε πολλά σημεία από τον τύπο που καθιερώνουν οι διατάξεις των άρθρων 574 επ. του ΑΚ, β) της συμβάσεως εντολής, γ) της συμβάσεως εκχώρησεως (των άρθρων 455 επ. του ΑΚ), με την οποία η εταιρία leasing εκχωρεί τις απαιτήσεις που έχει κατά του προμηθευτή από τη σύμβαση πωλήσεως στον μισθωτή ώστε να μπορεί αυτός, ασκώντας τις σχετικές αξιώσεις σαν δικαιούχος, να εξαναγκάζει τον προμηθευτή σε τήρηση των υποχρεώσεών του (Γεωργιάδης, ό.π., ΕφΘεσ 2974/1998, ό.π.) και δ) συμφώνου προαιρέσεως, με το οποίο παρέχεται στον μισθωτή το δικαίωμα, με μονομερή δήλωσή του, είτε να αγοράσει το πράγμα, με την καταβολή του συμφωνηθέντος τιμήματος, ακόμη και πριν από τη λήξη του χρόνου της μισθώσεως είτε να ανανεώσει τη μίσθωση για ορισμένο χρόνο (Γεωργιάδης, ό.π., ΕφΠειρ 221/1998 ό.π.). Η εταιρία leasing και ο προμηθευτής συνδέονται μεταξύ τους με τη σύμβαση πωλήσεως την οποία η πρώτη καταρτίζει είτε αυτοπροσώπως είτε μέσω του μισθωτή, που ενεργεί ως άμεσος αντιπρόσωπος, ενώ ο μισθωτής με τον προμηθευτή δεν συνδέονται, κατά κανόνα, με κάποια συμβατική σχέση, παρά μόνο στα πλαίσια της εκ μέρους της εκμισθώτριας εταιρίας γενομένης εκχώρησης των από την πώληση δικαιωμάτων της (Γεωργιάδης, ό.π., σελ. 1529).

Εν αναφορά προς το πράγμα, με την παράδοση αυτού από τον προμηθευτή στο μισθωτή, η εκμισθώτρια αποκτά την κυριότητα και την νομή του, μέσω του μισθωτή ως αντιπροσώπου, κατά το άρθρο 979 του ΑΚ, που την ασκεί μέσω άλλου (άρθρο 980 παρ. 1 του ΑΚ), δηλαδή πάλι του μισθωτή, ενώ ο τελευταίος έχει την κατοχή του πράγματος και το δικαίωμα προαιρέσεως να αγοράσει το πράγμα, προστατευόμενος έναντι της εκμισθώτριας με την ένσταση του άρθρου 1095 του ΑΚ (Γεωργιάδης, ό.π., σελ. 1530, 1531). Εντεύθεν παρέπεται, ότι αν ο προμηθευτής εκπλήρωσε την υποχρέωσή του και παρέδωσε το πράγμα, συγχρόνως δε πίστωσε την αγοράστρια εταιρία με το τίμημα, δεν δικαιούται να υπαναχωρήσει ένεκα καθυστερήσεως [καταβολής] του τιμήματος (άρθρο 531 του ΑΚ), αν δεν επιφύλαξε υπέρ αυτού δικαίωμα υπαναχωρήσεως (Ζέπου, Ειδ. Ενοχ., έκδ. Β', σελ. 63 Γεωργιάδη-Σταθόπουλου, Αστ. Κώδ., τόμ. ΙΙΙ, σελ. 98 επ.), αυτό δε ανεξάρτητα από το γεγονός ότι η προς την εκμισθώτρια εταιρία άσκηση του δικαιώματος υπαναχωρήσεως δεν θα είχε ως αποτέλεσμα την αυτούσια απόδοση του πράγματος, ενόσω αυτή δεν είχε καταγγείλει τη σύμβαση της χρηματοδοτικής μίσθωσης και αναλάβει το πράγμα από το μισθωτή.

Στην προκειμένη περίπτωση, από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων, που περιέχονται στα πρακτικά συνεδριάσεως του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου και τα έγγραφα τα οποία οι διάδικοι νομίμως επικαλούνται και προσκομίζουν, αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά γεγονότα: Η εναγομένη και ήδη εκκαλούσα, ως εταιρία χρηματοδοτικής μίσθωσης, κατά την έννοια του Ν 1665/1986, συνήψε με την εταιρία "... Διεθνείς Μεταφοραί ΕΠΕ", που δεν είναι διάδικος, την υπ' αριθ. .../21.7.1992 γενική, όπως αποκαλείται, έγγραφη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης, στην οποία περιγράφονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, για την εκ μέρους της εκκαλούσας προς αυτήν εκμίσθωση κινητών πραγμάτων. Με τη σύμβαση αυτή παρέχεται προς τη μισθώτρια η εντολή

αφενός μεν να ενεργήσει με δική της αποκλειστικά ευθύνη τις διαπραγματεύσεις για την για λογαριασμό της εκκαλούσας αγορά των μισθίων κινητών πραγμάτων και αφετέρου να παραλάβει αυτά από τους πωλητές για τον εξοπλισμό της επιχείρησής της (όροι 11 και 7 της σύμβασής). Περί το τέλος Σεπτεμβρίου του 1992 η ανωτέρω μισθώτρια εταιρία, κάνοντας χρήση των ανωτέρω όρων, ήλθε σε διαπραγματεύσεις με την εφεσίβλητη και συμφώνησαν για την προμήθεια επίπλων γραφείου αξίας 3.387.190 δραχμών, που θα καταβάλλονταν από την εκκαλούσα, ως αγοράστρια και εκμισθώτρια των πραγμάτων προς αυτήν. Η εφεσίβλητη επικοινωνήσε αμέσως με τον αρμόδιο υπάλληλο της εκκαλούσας, ονόματι Γ., ο οποίος επιβεβαίωσε την ύπαρξη συμβάσεως leasing, έδωσε εντολή προς την εφεσίβλητη να παραδώσει τα εμπορεύματα στη μισθώτρια και να εκδώσει τα τιμολόγια επ' ονόματι της εκκαλούσας. Οι εκ μέρους της εκκαλούσας ως άνω επιβεβαιώσεις και οι περαιτέρω υποδείξεις προς την εφεσίβλητη έγιναν προφορικά, όπως οι πιο πολλές από τις 48 περιπτώσεις, στις οποίες μέχρι τότε οι διάδικοι είχαν συναλλαχθεί. Συγχρόνως η εφεσίβλητη απέστειλε στην εκκαλούσα αντίγραφο των παραγγελιών, που ανέφεραν τα πράγματα τα οποία η μισθώτρια είχε επιλέξει να προμηθευτεί για τον εξοπλισμό της επιχείρησής της και την τιμή για καθένα από αυτά. [...]

Βέβαια μεταξύ της εκκαλούσας και της μισθώτριας δεν είχε καταρτισθεί, πλην της ανωτέρω αναφερθείσας γενικής σύμβασης, και ειδικότερη, "παράρτημα", όπως την αποκαλεί, σύμβαση για την προμήθεια των κινητών πραγμάτων για το τμήμα των οποίων η προκείμενη διαφορά. Από την έλλειψη, όμως, αυτή δεν παραβλάπτεται το κύρος και η ισχύς της γενικής σύμβασης, κατά τους όρους της οποίας η μισθώτρια εταιρία, έχοντας και την προέγκριση της εκκαλούσας, περί της οποίας καταθέτει ο πρώτος μάρτυρας της εκκαλούσας, έκανε τις διαπραγματεύσεις και επέλεξε τα πράγματα που η εκκαλούσα θα αγόραζε και εν συνεχεία θα εκμίσθωνε σε αυτήν. Ούτε η εν λόγω έλλειψη μπορεί να αντιταχθεί έναντι της εφεσιβλήτου, τόσο μάλλον όσο η τελευταία ενημέρωσε την εκκαλούσα, προφορικά και εγγράφως, περί των διεξαγομένων διαπραγματεύσεων και η εκκαλούσα επιβεβαίωσε την ύπαρξη καταρτισμένης σύμβασης leasing, συγχρόνως δε έδωσε σε αυτήν την εντολή να παραδώσει τα πράγματα στη μισθώτρια και να εκδώσει το τιμολόγιο της πωλήσεως επ' ονόματι της εκκαλούσας.

Επομένως, η εκκαλούσα αβασίμως αρνείται τις προς την εφεσίβλητη δοθείσες εντολές για την για λογαριασμό της πώληση και παράδοση στη μισθώτρια, που ενεργούσε ως άμεσος αντιπρόσωπός της, των κινητών πραγμάτων που η τελευταία προμηθεύτηκε. Η εφεσίβλητη μετά την κατά [τα] άνω επιβεβαίωση περί της υπάρξεως σύμβασης leasing μεταξύ της εκκαλούσας και της μισθώτριας κατασκεύασε και παρέδωσε στην τελευταία τα εμπορεύματα τα οποία εκείνη παρήγγειλε, αξίας 3.387.190 δραχμών, περί της οποίας δεν υπάρχει αμφισβήτηση και εξέδωσε στο όνομα της εκκαλούσας τα σχετικά τιμολόγια. Η παράδοση των εμπορευμάτων έγινε σταδιακά και ολοκληρώθηκε στις 8.12.1992. Παρά ταύτα, όμως, η εκκαλούσα δεν κατέβαλε το τίμημα, που είχε πιστωθεί για ένα μήνα από την παράδοση των εμπορευμάτων. Αιτία της μη καταβολής είναι η, μετά την εξαφάνιση της μισθώτριας από το μίσθιο ακίνητο από το οποίο παρέλαβε και όλο τον εξοπλισμό, αναφανείσα επισφαλής οικονομική κατάσταση αυτής και η εντεύθεν αφερεγγυότητα της περί την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που ανέλαβε και όχι η μη κατάρτιση της ειδικότερης σύμβασης για την προμήθεια των συγκεκριμένων εμπορευμάτων, όπως η εκκαλούσα διατείνεται, την οποία επικαλείται για να αποφύγει την πληρωμή τους. Τον κίνδυνο, όμως, της αδυναμίας του μισθωτή να πληρώσει το μίσθωμα φέρει στις συμβάσεις leasing ο εκμισθωτής (Γεωργιάδης, ό.π., σελ. 1527, Παπαποστόλου, ό.π., σελ. 1572), ο οποίος είναι ο αγοραστής, κύριος και νομέας των εκμισθωμένων πραγμάτων, όπως αναπτύχθηκε στη μείζονα σκέψη. Ο ισχυρισμός της εκκαλούσας ότι, παρά τις υποδείξεις της η εφεσίβλητη δεν εξέδωσε πιστωτικό τιμολόγιο ώστε να αφαιρέσει τα πράγματα από τη μισθώτρια, δηλαδή δεν υπαναχώρησε από τη σύμβαση, είναι μη νόμιμος, διότι, όπως εκτέθηκε ανωτέρω, στη σύμβαση leasing δεν υπάρχει ενοχικός δεσμός μεταξύ του προμηθευτή και του μισθωτή, ώστε εν ασκήσει του δικαιώματος υπαναχωρήσεως να γεννάται υποχρέωση προς απόδοση των εκατέρωθεν παροχών. Περαιτέρω και αν ακόμη η εφεσίβλητη είχε επιφυλάξει δικαίωμα υπαναχωρήσεως, για το οποίο στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν υπάρχει ισχυρισμός, διότι διαφορετικά, εν πιστώσει του τιμήματος, δεν υφίσταται, το δικαίωμα αυτό κατευθύνεται προς την αντισυμβαλλομένη του εκκαλούσα, που συμβλήθηκε μέσω της αμέσου αντιπροσώπου της μισθώτριας,

δεδομένου δε ότι τα πωληθέντα πράγματα κατέχονται από τη μισθώτρια, το δικαίωμα υπαναχωρήσεως προς αυτούσια απόδοση των πραγμάτων καθίσταται ανενεργό, ενόσω η εκκαλούσα- εκμισθώτρια δεν κατήγγειλε τη σύμβαση και τέτοιος ισχυρισμός δεν προβάλλεται από αυτήν. Με τα δεδομένα αυτά υπόχρεος προς καταβολή του τιμήματος είναι η εκκαλούσα. [...]

(Απορρίπτει την έφεση.)

.....